

Zespół Szkół w Kamionce im. Księdza Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Kryteria oceniania z języka polskiego w klasie VII

ZASADY OGÓLNE:

Na ocenę semestralną i roczną składają się oceny z:

1. Pisemnych sprawdzianów, prac klasowych i testów.
2. Pisemnych prac domowych.
3. Ustnych prac domowych (recytacja, głośne czytanie).
4. Udziału w lekcji, aktywności, zaangażowania w trakcie zajęć.

Ponadto na ocenę wpływać też będzie stosunek ucznia do przedmiotu: systematyczność i terminowość odrabianych prac domowych, przygotowanie się do lekcji, zaangażowanie w pokonywaniu własnych trudności i niepowodzeń.

Uczniowie mogą dwa razy w semestrze zgłosić nieprzygotowanie do lekcji.

OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIĄ PODLEGAJĄCE OCENIE

Wiedza:

Konkretne wiadomości z kształcenia literackiego, kulturalnego, ortografii oraz nauki o języku.

Umiejętności:

Pisanie:

- kartkówka lub test ze znajomości lektury,
- prace pisemne po omówieniu lektury lub ważnych zagadnień, zadania domowe, próbne testy, dyktanda,
- pisanie na temat, zgodnie z celem, z wykorzystaniem różnych form wypowiedzi (np. rozprawka, opowiadanie, opis, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie, notatka, streszczenie, zaproszenie, ogłoszenie, itp.),
- formułowanie wypowiedzi ze świadomością celu,
- budowanie tekstów poprawnych kompozycyjnie,
- dbanie o czytelność i estetykę zapisu , prowadzenie zeszytu.

Czytanie:

- głośne, wyraziste, z uwzględnieniem zasad kultury żywego słowa,
- czytanie ze zrozumieniem różnych gatunkowo tekstów,
- wyszukiwanie w tekście informacji, udzielanie odpowiedzi na pytania związane z nim.

Rozumowanie:

- interpretacja i analiza utworów literackich,
- wyrażanie sądów, opinii i ich uzasadnianie,
- przedstawianie przyczyn i skutków wydarzeń i zjawisk.

Wykorzystanie wiedzy w praktyce:

- posługiwanie się znanymi terminami do opisywania zjawisk i sytuacji spotykanych w środowisku.

Korzystanie z informacji:

- wskazywanie źródeł informacji, posługiwanie się nimi.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA:**SŁUCHANIE****Bardzo dobry:**

Uczeń:

- słucha i rozumie wypowiedzi nauczyciela i kolegów jako aktywny uczestnik sytuacji komunikacyjnej, zwłaszcza w czasie pracy w grupie,
- słucha recytacji tekstów literackich i dostrzega ich walory artystyczne oraz dostrzega sposoby ich osiągania,
- wykorzystuje informacje zawarte w wysłuchanym komunikacie,
- interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencje mówiącego.

Dobry:

Uczeń:

- słucha i rozumie wypowiedzi ustne kolegów i nauczyciela,
- słucha nagrań tekstów literackich i umie wskazać środki wyrazu artystycznego,
- selekcjonuje informacje z prezentowanego tekstu, wskazuje intencje nadawcy.

Dostateczny:

Uczeń:

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej poprzez uważne słuchanie,
- określa tematykę wysłuchanego utworu, rozmowy,
- rozróżnia wypowiedzi o charakterze perswazyjnym i informacyjnym,
- wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu, rozpoznaje intencje (kpinę, ironię).

Dopuszczający:

Uczeń:

- uważnie słucha wypowiedzi,
- potrafi wskazać ogólny temat wypowiedzi (recytacji),
- rozumie treść ustnych poleceń,
- rozpoznaje emocje i uczucia w wysłuchanym tekście (smutek, radość) oraz odczytuje informację i perswazję w prezentowanym tekście.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą - słucha nieuważnie, nie potrafi określić (choćby ogólnie) tematu prezentowanej wypowiedzi (rozmowy, dyskusji), nie umie odczytać intencji nadawcy i charakteru wypowiedzi.

CZYTANIE I ODBIÓR TEKSTÓW LITERACKICH I INNYCH TEKSTÓW KULTURY

Bardzo dobry

Uczeń:

- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, interpretuje je, odczytując ich symboliczne i przenośne znaczenie,
- wartościuje postawy i zachowania bohaterów uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych,
- ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak manipulacja, perswazja itp.,
- omawia cechy liryki, epiki i dramatu jako rodzajów literackich, dostrzega rodzajowe wyznaczniki, wskazuje w tekście poetyckim środki stylistyczne i określa ich funkcje; wskazuje obraz poetycki i analizuje go; wyodrębnia elementy dramatu (dialog, didaskalia, tekst główny, monolog, akt, scena);
- potrafi odczytać metaforę, alegorię i symbol, wskazuje cechy gatunkowe tekstów literackich (noweli, opowiadania, trenu, sonetu, fraszki, ballady, pieśni, powieści, komedii, tragedii, hymnu),
- analizuje i interpretuje wzajemne zależności elementów świata przedstawionego w dziele literackim,
- samodzielnie korzysta ze słowników, encyklopedii oraz ze spisów treści, indeksów, przypisów,
- umiejętnie posługuje się informacją, zwłaszcza z tekstów informacyjnych i popularno - naukowych,
- odczytuje i interpretuje środki wyrazu w pozaliterackich tekstach kultury (malarstwo - odczytuje symbol w dziele plastycznym, rzeźba, plakat, film, teatr), porównuje tworzywo literackie i plastyczne, dostrzega i analizuje związki między nimi,
- wskazuje elementy komizmu i tragizmu w dziele,

- rozumie funkcje i rzeczywisty sens językowych i pozajęzykowych środków wyrazu w tekstach reklamowych.

Dobry

Uczeń:

- płynnie czyta teksty dawne i współczesne, określając funkcję tekstu, odczytując go na poziomie przenośnym, wskazując nadawcę i adresata,
- wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich postawy i zachowania w odniesieniu do przyjętych zasad moralnych,
- określa cechy liryki, potrafi je zilustrować przykładami tekstów literackich,
- określa funkcje środków artystycznego wyrazu w liryce (epitetu, porównania, przenośni, onomatopei, pytań retorycznych), wskazuje i analizuje obraz poetycki,
- rozpoznaje cechy gatunkowe gatunków liryki, epiki i dramatu (trenu, fraszki, sonetu, pieśni, hymnu, komedii, tragedii, noweli i opowiadania, ballady),
- wskazuje i analizuje elementy świata przedstawionego w utworze literackim,
- posługuje się terminami realizm, fantastyka, adaptacja filmowa i teatralna,
- wyszukuje niezbędne informacje w dostępnych źródłach (słowniki, encyklopedie) korzystając z przypisów, indeksów, spisów treści,
- analizuje językowe i pozajęzykowe środki wyrazu w tekstach reklamowych, porównuje różne rodzaje tekstów (publicystyczne, popularnonaukowe, reklamowe),
- analizuje treść symbolu w dziele plastycznym, próbuje omówić elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim.

Dostateczny

Uczeń:

- podejmuje próby odczytania tekstów dawnych i współczesnych,
- określa nadawcę i odbiorcę w dziele,
- nazywa różne motywy działania bohaterów, odczytując sens utworu i odwołując się do takich wartości jak przyjaźń, wierność, patriotyzm,
- odczytując sens utworu, odwołuje się do podstawowych wartości moralnych,
- nazywa cechy liryki, określa osobę mówiącą w wierszu i wskazuje podstawowe środki poetyckiego wyrazu,
- wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie, identyfikuje podstawowe gatunki liryczne (tren, pieśń,

hymn),

- identyfikuje w dziele literackim elementy świata przedstawionego, odróżniając fikcję od rzeczywistości, realizm od fantastyki,
- zna cechy gatunkowe noweli, opowiadania, powieści, potrafi określić cechy dramatu jako rodzaju literackiego ,
- umie korzystać ze źródeł informacji (słowniki, encyklopedie), posługując się przypisami, indeksem, spisem treści,
- rozpoznaje rolę językowych i pozajęzykowych środków wyrazu w różnych tekstach, zwłaszcza reklamowych,
- potrafi wskazać symbol w dziele plastycznym, zna rolę reżysera, aktora, scenografa, kostiumu i rekwizytu w przedstawieniu teatralnym,
- wskazuje elementy tragizmu i komizmu, groteski.

Dopuszczający

Uczeń:

- czyta teksty dawne i współczesne, odczytując ich treść na poziomie dosłownym,
- rozpoznaje najważniejsze informacje, wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi, dostrzega różne motywy postępowania bohaterów,
- dostrzega podstawowe wartości w utworze, odróżnia autora wiersza od podmiotu lirycznego,
- wskazuje obraz poetycki (bez określania jego funkcji), elementy świata przedstawionego w utworze (miejsce, czas, główny bohater, główny wątek),
- potrafi wskazać cechy gatunkowe noweli i powieści, wskazuje opis i opowiadanie w konkretnym tekście,
- umie, przy pomocy nauczyciela, korzystać ze słowników i encyklopedii, z przypisów, indeksów, spisów treści,
- zna podstawowe elementy dzieła teatralnego, potrafi wymienić jego twórców, odróżnić komizm od tragizmu,
- dostrzega symbol w obrazie malarskim (nie uzasadniając jego znaczenia w dziele).

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

MÓWIENIE

Bardzo dobry

Uczeń:

- podejmuje temat, tworząc spójną, logiczną, uporządkowaną i poprawną pod względem

językowym wypowiedź,

- aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając adekwatnych do sytuacji wypowiedzi środków językowych i przedstawiając rzeczowe argumenty,
- prezentuje bogate słownictwo, opisując i opowiadając ustnie; barwnie opowiada treść utworu,
- charakteryzuje postać fikcyjną wartościując jej postawy, zachowanie i odwołując się do ogólnie przyjętych norm moralnych,
- analizuje uczucia własne i bohaterów,
- interpretuje głosowo tekst literacki, uwzględniając wszystkie wyznaczniki w tekście (pauza, przerzutnia), aktywnie uczestniczy w przygotowaniu inscenizacji wybranego utworu,
- krytycznie ocenia recytację własną i kolegów.

Dobry

Uczeń:

- płynnie mówi na podany temat, starając się zachować poprawność językową i stylistyczną,
- uzasadnia własne zdanie, przytaczając rzeczowe argumenty,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji, tworzy opis, krajobrazu, sytuacji, postaci,
- opowiada treść utworu, charakteryzuje bohaterów, interpretuje teksty literackie, starając się uwzględnić w recytacji pauzę, przerzutnię,
- unika brutalności wypowiedzi, kłamstwa i manipulacji w wypowiedzi ustnej, uczestniczy w przygotowaniu planu inscenizacji wybranego utworu.

Dostateczny

Uczeń:

- w wypowiedzi ustnej podejmuje temat, starając się uzasadnić własne zdanie, starając się zachować poprawność wypowiedzi pod względem języka i stylu,
- rozróżnia i stosuje środki językowe w zależności od adresata i sytuacji wypowiedzi,
- streszcza tekst literacki lub pozaliteracki według przygotowanego planu,
- opisuje cechy bohatera,
- wygłasza z pamięci tekst poetycki, stosując się do zasad interpunkcji.

Dopuszczający

Uczeń:

- wypowiada się na podany temat, unikając zbędnych powtórzeń i błędów językowych,
- podejmuje próbę wzięcia udziału w dyskusji,
- opisuje ustnie wygląd postaci, krajobrazu, przedmiotu,
- opowiada treść utworu według planu, streszcza krótki tekst popularnonaukowy,
- wymienia cechy postaci fikcyjnej (bez uzasadnienia),
- wygłasza z pamięci tekst poetycki lub jego fragment.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

PISANIE

Bardzo dobry

Uczeń:

- pisze wypowiedzi logiczne, spójne, uporządkowane, poprawne pod względem językowym, ortograficznym, interpunkcyjnym i stylistycznym,
- tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy, stosując odpowiednie słownictwo,
- posługuje się rzeczowymi argumentami i trafnymi przykładami dla uzasadnienia swego zdania,
- prezentując bogactwo słownictwa, redaguje różne formy wypowiedzi (rozprawkę, charakterystykę, opowiadanie, opis, list, dziennik, notatkę, recenzję) i pisma użytkowe,
- twórczo przekształca teksty kultury (np. tekst literacki w scenopis filmowy).

Dobry

Uczeń:

- pisze wypowiedź logiczną i spójną o trójdzielnej kompozycji, starając się zachować zasady poprawności językowej, ortograficznej, interpunkcyjnej i stylistycznej,
- tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy,
- uzasadnia własne zdanie za pomocą odpowiednich argumentów,
- redaguje różne formy wypowiedzi (rozprawka, kartka z pamiętnika, sprawozdanie, recenzję, notatkę w formie planu lub tabeli) oraz pisma użytkowe,
- próbuje przekształcić tekst literacki na scenopis filmowy.

Dostateczny

Uczeń:

- pisze na temat, starając się zachować trójdzielną kompozycję oraz poprawność językową i stylistyczną,
- stosuje akapity,
- wykazuje dbałość o estetykę i poprawność zapisu,
- uzasadnia swoje zdanie,
- redaguje różne formy wypowiedzi (opis, list, notatkę, streszczenie, kartkę z dziennika) oraz pisma użytkowe,
- pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze z dialogiem, stosując narrację 1- i 3- osobową,
- z pomocą nauczyciela opisuje dzieło plastyczne, postacie fikcyjne i rzeczywiste,
- zna i stosuje w wypowiedzi pisemnej wyrazy i zwroty modalne.

Dopuszczający:

Uczeń:

- tworzy plan dłuższej wypowiedzi, pisze na temat,
- stara się zachować poprawność zapisu i językową,
- układa krótkie teksty (prośba, przeprosiny),
- podejmuje próbę zredagowania opisu, streszczenia, notatki, kartki z dziennika, rozprawki;
- wyraża własne zdanie;
- z pomocą nauczyciela podejmuje próbę zredagowania opowiadania odtwórczego i twórczego, charakterystyki postaci rzeczywistej i fikcyjnej;
- tworzy krótką wypowiedź pisemną na bliskie mu tematy, uwzględniając trójdzielną kompozycję.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

NAUKA O JĘZYKU

Bardzo dobry:

Uczeń:

- sprawnie stosuje wiedzę językową z zakresu:
 - słowotwórstwa i słownictwa - klasyfikuje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo; analizuje wyrazy pochodne, wskazując podstawę słowotwórczą i formanty, określając rodzaj formantu, tworzy rodzinę wyrazów, wskazując rdzeń; dostrzega oboczności w podstawie słowotwórczej i rdzeniu; wskazuje funkcje formantów, tworząc odpowiednie kategorie

słowotwórcze; rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu; zna zasady tworzenia wyrazów złożonych i ich rodzaje;

- fleksji i składni - rozpoznaje imiesłowy, ich rodzaje, rozumie znaczenie imiesłowu przymiotnikowego biernego i czynnego, przysłówkowego współczesnego i uprzedniego, umie je tworzyć, umiejętnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania, rozumiejąc jego funkcje i przekształcając wypowiedzenia; rozróżnia wypowiedzenie złożone wielokrotnie, umie je analizować, tworzyć wykres tego wypowiedzenia; rozpoznaje mowę zależną i niezależną, potrafi odpowiednio przekształcać wypowiedź w mowę niezależną i odwrotnie; stosuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych poprawne formy części mowy ; rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy; dba o porówność składniową swoich wypowiedzi;
- zróżnicowania językowego - rozumie znaczenie homonimów, wyróżnia środowiskowe cechy języka; rozróżnia style językowe; stosuje zasady komunikacji językowej;
- ortografii i interpunkcji - zna zasady pisowni i interpunkcji i stosuje je w praktyce, wykorzystując wiedzę o wymianie głosek w obrębie tematu i rdzenia; poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne.

Dobry

Uczeń stosuje wiedzę i umiejętności w zakresie:

- słowotwórstwa i słownictwa - wskazuje wyraz podstawowy i pochodny, odróżnia znaczenie realne i słowotwórcze wyrazów, podstawę słowotwórczą i formant; tworzy rodzinę wyrazów, wskazując rdzeń, zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, rodzaje formantów; poprawnie zapisuje przedrostki (wez-, ws-, bez-, roz-, wes-); stosuje synonimy w celu uniknięcia powtórzeń;
- fleksji i składni - rozpoznaje imiesłowy, umie przekształcić wypowiedzenie złożone w wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania; odróżnia zdanie złożone od zdania złożonego wielokrotnie, podejmuje analizę takiego wypowiedzenia; zna odmienne i nieodmienne części mowy i poprawnie stosuje ich formy w zdaniu; odróżnia mowę zależną od niezależnej i odpowiednio przekształca tekst; zachowuje poprawność szyku wyrazów w wypowiedzeniu;
- zróżnicowania językowego - rozróżnia znaczenie homonimów na tle konkretnych wypowiedzeń; dostrzega cechy środowiskowe języka;
- ortografii i interpunkcji - zna zasady pisowni, stosuje je we własnej wypowiedzi (popołnia nieliczne błędy), umie uzasadnić pisownię trudnych wyrazów; stosuje zasady interpunkcji w wypowiedzeniu złożonym wielokrotnie.

Dostateczny

Uczeń stosuje wiedzę i umiejętności w zakresie:

- słowotwórstwa i słownictwa - wskazuje wyraz podstawowy i pochodny, podstawę słowotwórczą i formant; tworzy wyraz pochodny według podanego znaczenia słowotwórczego, wyrazy pokrewne, poprawnie zapisując przedrostki, podejmuje próbę wskazania rdzenia w rodzinie wyrazów.

- fleksji i składni - rozpoznaje w wypowiedzeniu imiesłowy, rozpoznaje ich rodzaje (przymiotnikowy, przysłówkowy); odróżnia przymiotnik od imiesłowu przymiotnikowego; umie przekształcić wypowiedzenie w wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania i odwrotnie, wskazuje wypowiedzenia składowe w wypowiedzeniu złożonym wielokrotnie; poprawnie stosuje formy imiesłówów przymiotnikowych; zna podstawowe części mowy; odróżnia odmienne i nieodmienne części mowy;
- zróżnicowania języka - rozumie znaczenie homonimów w zdaniach; odróżnia język środowiskowy od ogólnopolskiego;
- ortografii i interpunkcji - zna zasady pisowni (popołnia nieliczne błędy), zasady interpunkcji w wypowiedzeniu złożonym i złożonym wielokrotnie.

Dopuszczający:

Uczeń stosuje wiedzę i umiejętności w zakresie:

- słownictwa i słowotwórstwa - odróżnia wyraz pochodny od podstawowego, tworzy rodzinę wyrazów od podanego, z pomocą nauczyciela wyodrębnia rdzeń, podstawę słowotwórczą i formant; tworzy wyrazy z podanymi formantami ;
- fleksji i składni - wskazuje podstawowe części mowy, zna i tworzy ich formy gramatyczne (przypadek, liczbę, rodzaj, osobę, czas), wskazuje w wypowiedzeniu imiesłowy (bez nazywania kategorii), podejmuje próbę przekształcenia wypowiedzenie z wykorzystaniem imiesłowu; rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone, z pomocą nauczyciela wskazuje wypowiedzenia składowe w wypowiedzeniu złożonym wielokrotnie;
- ortografii i interpunkcji - zna podstawowe zasady pisowni (rz - ż, h - ch, ó - u, wielka i mała litera na początku zdania i w nazwach; popołnia błędy ortograficzne i podejmuje próbę ich poprawy - umie korzystać ze słownika ortograficznego); popołnia błędy interpunkcyjnych i stara się je poprawić.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

KRYTERIA NA OCENĘ CELUJĄCĄ

Ocenę **celującą** w każdym sprawdzanym obszarze wykazuje umiejętności wykraczające poza podstawę programową.

- jego wiedza i umiejętności wykraczają poza wymagania na ocenę bardzo dobrą zawarte w podstawie programowej i programie nauczania,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych prezentuje ponadprzeciętny poziom w zakresie słownictwa, stylistyki, kultury słowa i wiedzy ogólnej; odwołuje się do znanych sobie treści i tekstów kultury spoza programu nauczania; dostrzega konteksty kulturowe, światopoglądowe, religijne, ujawnia dojrzałość prezentowanych sądów, samodzielność rozumowania i wartościowania;
- operuje swobodnie różnymi formami wypowiedzi, zależnie od sytuacji komunikacyjnej, adresata i celu;

- wygłasza z pamięci tekst literacki lub jego fragment z uwzględnieniem wszystkich wyznaczników, interpretując go zgodnie z własnym odczuciem, ujawniając uczucia, emocje i nastrój; osiąga sukcesy w konkursach ;
- samodzielnie analizując i interpretując tekst literacki, swobodnie operuje terminami z zakresu wiedzy o literaturze, trafnie odczytuje ich funkcje w dziele, porównując je z innymi tekstami kultury;
- bierze udział w konkursach przedmiotowych na terenie szkoły i poza nią, odnosi sukcesy, ciągle doskonali swą wiedzę i umiejętności; bierze aktywny udział w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych, wykazując się inicjatywą w przygotowaniu inscenizacji tekstów literackich lub ich fragmentów;
- zeszyt prowadzi szczególnie starannie, wzorowo, dbając o estetykę i poprawność zapisu, stanowiąc przykład dla innych;
- podejmuje udane próby własnej twórczości literackiej; osiąga sukcesy w tej dziedzinie.